

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibvs Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

27. Argumenta Aduersarioru[m] diluu[n]tur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

non imitatione transfusum inesse vnicuique; pro-
prium: quod ideo dicit, quia licet sit vnum se-
cundum originem, multiplicatur tamen in sin-
gulis hominibus, propterea, quod quisque con-
trahit suum peccatum, quod in ipso inhæret.
Præterea, hæc opinio occasione præbere po-
test hæreticis sui erroris defendendi, quo perti-
naciter sentiunt, nos iustos fieri, non per iustiti-
am nobis inhærentem, sed solum extrinsecus,
per iustitiam Christi nobis imputatam. Deinde
iuxta Catharinum, peccatores effemus ac dice-
remur extrinsecus, ob peccatum Adæ nobis im-
putatum. Adhæc, non nisi absurdè dicitur, quem-
quam peccatorem esse solum ob peccatum,
quod est in alio, & non ob aliquid quo ipse tene-
atur obstrictus, & quod in ipso insit & hæreat:
alioqui enim si nihil est in paruulis vnde sint ve-
rè, & nominentur peccatores, nihil erit, quod
sacrum Baptisma deleat, ac tollat.

Septima opinio est, quam Scot. lib. 1. de nat. &
grat. cap. 8. & 9. & alij modò in scholis Theologo-
rum tuentur. Peccatum, inquit Scotus, originis est qui-
dem iustitiæ originalis priuatio, non tamen quomodocunque,
sed ut spoliat & orbat hominem gratia, quæ illum cum
Deo societate & amicitia copulabat. **Obseruandum est,**
iustitiam originalem esse donum supernatura-
le, quod mentem hominis perfecit, & plenè Deo
conditori suo per gratiam subiecit, cuius munere,
& officio omnes hominis facultates Rationi,
& corpus Animæ parent, & obsequuntur. Pec-
catum itaque originis, est priuatio iustitiæ origi-
nalis, non prout rectum ordinem in corpore, &
sensibus conseruabat, sed prout mentem, & ani-
mam cum Deo amicitiaæ foedere, & vinculo cõ-
iungebat. Peccatum enim in corpore, & sensibus
minimè infidet, sed in mente, & animo, in quo
gratia iustitiæ originalis residebat, & propterea
iustitiæ priuatio, in mente habet rationem pec-
cati, in corpore verò, & sensibus habet ratio-
nem poenæ, peccati non item. Hæc de opinionibus
Catholicorum. Inter quas hæc postremo lo-
co posita, & declarata mihi valde probatur, quæ
existimo fuisse beati Anselmi, Scoti, Ochami,
Marfilij, & Maioris, vt in quarta opinione indi-
caui. Nec enim hæc differt à quarta sententia, ni-
si in eo, quod plenius, & exactius explicat ratio-
nem, & naturam peccati originis. Quod vt faci-
liorem habeat intelligentiam, nosse oportet. Ius-
titiam originalem accepisse Adamum sibi &
posteris, ac proinde sibi quoque ac posteris per-
didisse peccando. Est igitur peccatum originis priuatio
iustitiæ originalis debite, communi sanguinis propagatione
ab Adamo deriuata. Dicitur priuatio, quia nõ est so-
la negatio, siue absentia iustitiæ, qualis esset, si
homo cum solis, & integris naturæ conditioni-
bus procrearetur à Deo. Debitæ, quia si Deus ius-
titiam originalem homini absque vlla illius cul-
pa abtulisset, nõ fuisset vllū in homine peccatū,
propterea quòd non careret iustitia sibi debita:
non enim homo debet habere iustitiam, quam,
Deus suo arbitrio, & voluntate tollit. Debitæ itè
vt explicetur, priuationem iustitiæ esse volunta-
riam, quam iustitiam si Adam conseruasset, po-
steri quoque eius suscepturi erant: & proinde
iustitiæ priuationem Adam sua voluntate, &
culpa contraxit & contractam effudit in poste-

ros, qui iustitiam deberent vnà cum natura ab
Adamo Dei institutione suscipere: at iustitia per
peccatum amissa, priuatio ipsius simul est cum
natura suscepta; ergo per generationem tradu-
cta. In Adamo itaque post præteritum actum,
quo ipse peccauit, fuit quidem priuatio iustitiæ
debitæ; sed non erat originale peccatum, quia
eam ipse propria voluntate contraxerat: at verò
posterius per originem, & communem propaga-
tionem suscipiunt.

His vt cumque explicatis, postremam senten-
tiam vnica ratione confirmo. Peccatum origi-
nis, necesse est, vt sit aliquid, quod ex Adamo re-
dundarit in posteros: ac nihil aliud potest esse
nisi iustitiæ originalis priuatio, non enim est in
primis, vti antè iam dixi, morbida qualitas, nec
reatus poenæ, nec concupiscentia, nec ille actus
malus, quo peccauit Adam: ergo est priuatio ius-
titiæ originalis debite: hæc enim post actum il-
lum malum in Adamo permanfit, & ex eo est in
posteros transmissa. Et cum peccatum originis
non sit priuatio iustitiæ originalis, quatenus re-
ctum ordinem tenebat, & seruabat in corpore,
& in sensibus: aut quatenus erat donum iustitiæ re-
à gratia & Dei charitate distinctum; sequitur
vt sit priuatio iustitiæ originalis, quatenus erat
idem donum, quod gratia, aut saltem necessariò
cum Dei gratia coniunctum, quæ cum Deo mē-
tem hominis charitatis, & amicitiaæ nexu & vin-
culo sociabat. Hinc est, vt sicut iustitia originalis
hominem reddebat iustum, rectum, gratum, &
amicum Deo, sic priuatio iustitiæ originalis de-
bitæ faciat homines auersos, & alienos à Deo,
peccatores, & inimicos Dei. Et quoniam eius-
modi priuatio, restituta per sacrum Baptisma
diuinæ gratiæ dono, omnino deletur, ideo sacro
Baptismate ablutis hominibus, peccatum origi-
nis penitus condonatur atque remittitur.

Cap. XXVII.

Argumenta aduersariorum diluuntur.

Q Væritur, quo pacto argumenta aduersari-
orum diluantur? Primum obijcit: Per
Baptismū peccatū originis aboletur, & tol-
litur, nec tamè restituitur originalis iustitia, er-
go post Baptismū manet iustitiæ originalis pri-
uatio, & proinde ea nõ potest esse vera ratio pec-
cati originis. Hoc argumèto Scotus, Catharinus, a-
lijq; conuicti, senserūt, vt nos quoq; sentim⁹, pec-
catum originis nõ esse priuationem iustitiæ origi-
nalis, sed gratiæ. At veteres Scholastici Scotus, Ri-
cardus, Bonauentura, Aegidius, Durandus, respõ-
dēt priuationem iustitiæ originalis per Baptisma
tollī, quatenus est priuatio iustitiæ debite, mane-
re tamè quaten⁹ est quædã negatio iustitiæ, quia
post Baptismum amplius homo nõ debet iustiti-
am originalem habere, licet eā neq; recuperet,
neque habeat; & tamen ante Baptismum illam
habere debebat. Q VÆR E S, Vnde ergo fit, vt
absentia iustitiæ ante Baptismum sit priuatio ius-
titiæ debite, ac post Baptismum nequaquam sit
priuatio, sed sola negatio? siquidem absentia for-
mæ in re apta ad formam recipiendam est pri-
uatio. In naturalibus, inquit, priuatio solum est
absentia formæ in re, quæ potest illam habere,
& non

& non habet: at in moribus priuatio non est sola absentia formæ, quæ potest inesse, & nõ inest, sed debita: alioqui enim homo cum sola natura, absque vlllo alio Dei munere procreatus censeretur priuatus iustitia, & gratia. Secundò obijciens; Per Baptismum minimè restituitur originalis iustitia, ergo absentia eius, etiam vt est priuatio, per Baptismum minimè tollitur. Respondent, iustitiam quidem originalem non restitui, sed gratiam, & charitatem, qua recuperata, non amplius homo debet iustitiam originalem habere. Ante Baptismum verò ideo est homo iustitia originali priuatus, quia illam deberet habere, vel gratiam. Tertiò opponens; Nulla formæ priuatio excluditur nisi per formam sibi oppositam, ergo priuatio iustitiæ originalis nõquam abijcitur, nisi iustitia originali restituta. Respondent, in naturalibus priuationem non auferri, nisi per formam oppositam; at verò in moribus non eadem est ratio, quoniam priuatio iustitiæ ideo est peccatum, quia est priuatio iustitiæ debita, sed qui est restitutus in gratiam, non amplius debet iustitiam habere. Et hæc dicta sunt iuxta mentem Scoti, Ricardi, Bonauenturæ, & veterum Theologorum, qui putarunt iustitiam originalem fuisse habitum supernaturalem, & re à gratia diuersum. Nos verò arbitramur iustitiam originalem, & gratiam fuisse vnum, & eundem habitum: nisi quod illa prima hominis iustitia institutione diuina, sibi coniuncta habebat extrinseca Dei auxilia, quibus mentem, & animum Deo plenè subijciebat, sensus quoque, & omnes inferiores vires Rationi, & totum corpus animæ: quos effectus gratia adoptionis modo non præstat, sed solum primum illum atque præcipuum, quo mens hominis cum Deo charitatis, & amicitie foedere, coniungit, & proinde in gratia, & accepta habetur, diuinæ naturæ condors atque particeps effecta. Quocirca ad argumentum respondeo, per Baptismum peccatum originis remitti, nec restitui omnes iustitiæ originalis effectus; quia peccatum non est priuatio iustitiæ, quæ omnes malos motus impediatur, recuperatur autem gratia, quæ mentem hominis Deo perfectè submittebat, & cuius priuatio alienat, & auertit hominem à Deo. Restituitur itaque per Baptismum iustitia originalis, prout erat gratia, quæ cum Deo hominem amicitie vinculo copulabat.

Secundò obijcitur: Priuatio iustitiæ originalis solum habet rationem pœnæ; ergo non est peccatum originis. Deus enim ob peccatum Adæ iustitiam originalem sustulit, quippe quæ erat habitus supernaturalis, quem Deus homini cõferebat, & conferuabat in eo. Item, huiusmodi priuatio est effectus peccati Adæ; ergo non peccatum Adæ. Præterea peccatum est culpa, quæ est actus voluntatis: at priuatio iustitiæ originalis non est actus; ergo non est peccatum. Insuper, omne peccatum est contemptio, & violatio legis; at priuatio iustitiæ originalis non est contemptio legis, nec enim paruulus ea infectus vllam legem perfringit, vel despicit. Denique, in Adamo & Eua, fuit priuatio iustitiæ originalis, nec tamen fuit in illis peccatum originis. In nobis item, quo pacto potest aliquid habere ratio

nem peccati, quod in illis peccatum non erat, sed in illis priuatio iustitiæ originalis non erat peccatum, sed effectus, & pœna peccati. Ad hæc omnia respondeo, iustitiam originalem re ipsa fuisse habitum gratiæ, vt supra sæpe dixi, & licet habitus gratiæ possit à Deo tolli, & auferri nihilominus tamen per lethale peccatum, tanquam per aliquid sibi contrarium expellitur. Vnde primo parenti nequaquam Deus, sed peccatum abstulit iustitiam originalem, & non solum Adamo, sed suis etiam posteris. Deinde priuatio iustitiæ originalis fuit quidem in Adamo, & Eua, sed propria ipsorum voluntate contracta: & propterea in illis nõ habebat rationem peccati originis, sed peccati, quod actuale Theologi appellant, in quod quisque per proprium actum incurrit: In paruulis verò huiusmodi priuatio non propria, sed aliena voluntate per originem, & propagationem contrahitur. Præterea, priuatio iustitiæ originalis in Adamo non erat peccatum, vnde quis verè est, & censeretur peccans (ab actu enim dum permanet, tales nominamur, & sumus) sed erat peccatum, vnde quis verè est, & habetur peccator post actum malum præteritum. Quo fit, vt ex Adamo posterius propagati nascantur peccatores, id est, peccato infecti, iustitia originali debita spoliati, & orbati. Item, priuatio iustitiæ originalis in Adamo erat effectus peccati, id est, effectus malefacti, quo ille peccauit Dei lege neglecta, verè tamen, & propriè erat peccatum, vnde quis post actum malum, est & nominatur peccator. Et proinde in paruulis etiam priuatio iustitiæ originalis, si referatur ad opus malum, quod Adam peccando fecit, effectus eius est, qui: pe quæ ex eo actus in genus humanum permanuit, nihilominus tamen per se ipsam est peccatum in paruulis in natum, vnde peccatores verè iunt, & nominantur: quoniam huiusmodi priuatio iustitiæ originalis verè, & propriè est mors animæ, auertit à Deo, gratiæ & charitatis exclusio, à lege & iustitia declinatio, non quòd sit actus, sed quòd instat habitus permanet.

Tertiò obijcitur: Si homo cum solis naturæ dotibus cõderetur à Deo, posteros omni iustitia & gratia priuatos generaret, ergo tamen ille non peccasset, filios procreasset peccato originis infectos, quod cum absurdum sit, sequitur, vt peccatum originis non sit priuatio iustitiæ originalis. Respondeo: vt hoc demus, non inde tamen confici, in illis fore peccatum originis, quia tunc absentia gratiæ, & iustitiæ non esset priuatio, sed sola negatio, vt sæpè dixi: homo enim non debet iustitiam, & gratiam habere, cum ea, non vi, & conditione naturæ, sed Dei beneficio, & munere accipiatur. Cum ergo eam Deus non conferret, homo illam habere non poterat.

Quartò obijcitur: Si homo absq; gratia, & iustitia crearetur, peccare posset, & tunc peccati etiam in suos posteros traduceretur, in quibus tamen nulla esset iustitiæ originalis priuatio, & tamen in eis esset peccatum originis propagatione susceptum. Respondeo, dupliciter fieri potuisse id, quod in argumento ponitur. Primo modo ita vt Deus hominè conderet eo pacto, & conditione, vt si primam tétationè superaret, sibi & posteris gratiam.

gratiam, & iustitiam acciperet: si minus, sibi & posteris amitteret: tunc si peccasset, peccatum originis redundasset in posteros, quod fuisse priuatio iustitiæ originalis debet: Et cum obijciatur: iustitiam & gratiam ex hypothesi homo non acceperat ergo priuatione non transmiserit in posteros: *Respondeo*, priuationem non solum esse formæ ante acceptæ, sed etiam illius, quæ alioqui inesse deberet: nam aliter nullus esset à primo ortu cæcus: tunc igitur ex hypothesi verè esset in posteris priuatio iustitiæ originalis debet, quia si homo non peccasset, sed potius primam tentationem deuicisset, posterius omnes nascendo, iustitiam & gratiam suscepissent. *Secundo modo* potuit accidere, ut primus homo absque gratia, & iustitia crearetur, & sine vilo pacto, & lege eam sibi, & posteris suscipiendi; & tunc si peccaret, peccatum suum minime deduceret in posteros, quia sibi tantum, & non posteris suo peccato noceret, & per illud sibi duntaxat gratiam, & iustitiam amitteret, aut conferendam impediret.

Quintò obijciatur: Priuatio iustitiæ originalis in paruulis solum est extrinsecus voluntaria, quia fuit in Adamo voluntaria, ex quo originem traxerunt: ergo solum est peccatum extrinsecus existens: *Præterea*, Adam cum deliquit, non voluit se, aut posteros iustitia priuare, sed solum edere fructum, quo ipsi fuerat diuinitus interdictum. *Respondeo*, postea esse tractandum, quo pacto peccatum originis sit voluntarium: modò satis est dicere cum Aug. lib. 1. *Retract. cap. 12. & 15 & lib. 3. contra Iulian. cap. 5.* ad peccatum originis, ut tale sit, sufficere voluntatè capitis, ex quo omnes homines genus ducunt: voluntas verò primi hominis non est posterorum ex vi, & conditio ne naturæ, alioqui enim omnis voluntas parentum semper esset voluntas filiorum ante adulationem, sed ex institutione, & pacto Dei, quoniam Deus Adamum cum iustitia, & gratia condiderat, ita tamen ut iustitiam sibi, & posteris haberet; quam si conseruaret, eam retineret sibi, & posteris. *Vnde effectum est*, ut illam per peccatum amittendo sibi quoque, & posteris amiserit. Insuper etiam ut priuatio iustitiæ originalis esset voluntaria in Adamo, necesse non erat, ut eam per se, & directò velleret: sufficiebat enim, si cum nollet eam sibi & posteris diuinitus collatam, voluntariè peccasset: peccando enim, sibi & posteris iustitiam spontè sua, & voluntate amittebat.

Ad ea verò quæ ex B. August. pro prima, secunda, & ex tertia opinionibus afferebantur, respondeo: nusquam Augustinum docuisse, Adamum esse infectum ex statu pestifero serpentis, aut ex venenato cibo: auctorem tamen opusculi Hypognosticon, quod nomine Augustini circuleretur, id solum modo significasse, ex quo prima opinio morbida qualitatem inuenit in scholam Theologorum. *Præterea*, nunquam Augustinus dixit, Peccatum originis esse Reatum poenæ: Sed docuit tunc remitti, & deleri peccatum, cum reatus poenæ æternæ remittitur: quod verissimè est: nam vna cum remissione culpæ, remittitur poena æterna, temporaria non item. Insuper negari non potest, hæc à Augustinum tradidisse, pec-

catum originis esse concupiscentiam: Verumtamen id docuit contra Pelagium, qui asserbat, concupiscentiam, quæ nobis inest, esse naturæ conditionem, at Augustinus meritò ex scripturis hoc eius dogma confutauit, passim docens esse malum & peccatum, non conditionem naturæ, quia id intendebat Augustinus contra Pelagianos, ut fateri cogentur concupiscentiam esse poenam, & effectum peccati; non naturæ conditionem: quia nisi Adam peccasset, concupiscentia non esset effrænata illa, & indomita, qualis nunc est: non itidem esset tor, & tantorum peccatorum causa & origo.

Cap. XXVIII.

Hæreticorum errores de peccati originis ratione, & natura confutantur.

Queritur, quinam fuerint Hæreticorum errores in peccato originis? Zuinglius Lutheri discipulus cum suis asseclis, asserit peccatum originis esse mortem corporis, & obligationem, qua totum genus humanum ob peccatum Adæ miseras corporis perferre compellitur. *Cōtra* quos Tridentina Synodus *sess. 5. de peccato orig. can. 2.* definiuit: *Si quis dicat inquinatum primum hominem per inobedientiam peccatum mortem, & penas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem peccatum, quod est mors anime; anathema sit.* quod idem prius fuerat constitutum in concilio Arausicano secundo.

Secundus error Caluinistarum, & Lutheranorum est, sentientium peccatum originis esse totius hominis corruptionem, ita ut quicquid in eo est, voluntate, & anima vsque ad carnem, sit peccato inquinatum. *Vnde argumentatur*, Omne id, quod fit ab homine esse peccatū, licet in renatis baptisate, aut poenitentia renouatis à Deo, non imputetur ad culpam. *Adiunt* item hanc hominis corruptionem non esse aliquid accidens, quod homini accesserit, sed esse totam ipsius naturam, & substantiam corruptam. *& Scholasticos Theologos* reprehendunt eo, quod dixerint peccatum originis esse priuationem iustitiæ originalis debet, quæ posteri Adæ malè affecti nascuntur, putant enim illi in hac re Theologos peccati originis prauitatem magna ex parte minuisse, quod tantum dicant esse boni priuationem, cum tamen sit fons, & scaturigo perpetua erumpentium aquarum corruptarum, & veluti fornax accensa scintillas, & flammis terribissimas semper emittens. *Quorum error* facile conuellitur, nam per huiusmodi totius hominis corruptionem ab ipsis confictam, vel intelligunt corruptionem aliquam positiuam, ut passim in scholis vocare solent, vel priuatiuam. *Si primum dederint*, id nequit fieri, nisi per accessum certæ cuiusdam formæ: de qua tunc quarimus ex ipsis, vel ea est substantia, vel accidens: si substantia, ergo tota hominis natura est, quod attinet ad substantiam mutata, quod dicere, stultum est: si accidens, ergo incidunt, velint nolint, in opinionem Catholicorum ponentium qualitatem morbida, quæ meritò est reiecta. *Si autem secundum dederint*, esse videlicet corruptionem priuatiuam, id fieri non potuit, nisi fuerit, vel corruptio